

2016-04-20

Yttrande N2016/02157/RS

Näringsdepartementet

n.registrator@regeringskansliet.se

anna-sara.soderstrom@regeringskansliet.se

PM om "Ändring av jaktförordningen och förordningen om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet"

Sveriges Jordägareförbund (härefter förbundet) har tagit del av ovannämnda PM och önskar framföra följande kommentarer.

Allmänt

De förslag som presenteras i promemorian följer en olycklig trend med en utökad juridisk syn på viltförvaltning. En välfungerande viltförvaltning bygger på lokal och/eller regional viltförvaltning där lokal kunskap och lokala förutsättningar som grund för uppsatta mål styr förvaltningen. Det skapar en förvaltning som är både förutsägbar och långsiktig. Med de ändringar som genomförts, och som möjliggjort överklagningar av jakt på stora rovdjur till domstol, har denna förutsägbarhet och långsiktighet gått förlorad.

Förbundet ställer sig generellt negativt till de föreslagna ändringarna gällande utökade möjligheter att överklaga jaktbeslut. Departementets förslag kan tolkas som att alla beslut gällande alla arter som förekommer i de båda naturskyddsdirektiven ska kunna överklagas. Enligt förbundets mening är detta en orimlig tolkning av direktiven och svärmotiverat ur förvaltningssynvinkel.

EU:s naturvårdsdirektiv gör en tydlig uppdelning av olika arter baserat på hur livskraftig respektive population kan anses vara. De arter som förekommer i bilaga V i habitatdirektivet och bilaga II i fågeldirektivet är arter som är talrikt förekommande och anses därmed vara arter som kan förvaltas genom allmän jakt. Arter i bilaga IV i habitatdirektivet och de arter som inte finns med i bilaga II i fågeldirektivet anses däremot inte uppfylla direktivens kriterier för allmän jakt. De arterna ska enbart kunna jagas, eller dödas, enligt undantagsparagraferna 16 i habitatdirektivet och artikel 9 i fågeldirektivet. Departementets förslag gör ingen motsvarande uppdelning av arter och inte heller görs det hänvisningar till direktivens olika artiklar för jakt eller skillnaden mellan dessa. Istället klumpas arterna och jaktformerna ihop till en enda grupp. Det riskerar att på sikt skapa en situation där all jakt på arter i bilagorna IV och V i habitatdirektivet och bilaga II i fågeldirektivet blir överklagningsbara. Att utöka överklagandemöjligheterna till arter eller jakt som inte omfattas

av dessa artiklar är en kraftig, onödig och problemskapande nationell överimplementering av EU lagstiftning.

Det som även förbises i promemorian är den redan existerande möjligheten att överklaga svensk implementering av direktiven till kommissionen. Genom överträdelseförfaranden kan frågan om implementering komma att föras till EU-domstol och därmed finns redan en möjlighet att få jaktbeslut överprövade i domstol.

De i promemorian presenterade förslagen riskerar att ta bort den efterlysta förutsägbarheten och långsiktigheten i viltförvaltningen. I slutändan kan det skapa en situation där markägarens rådighet över sin mark begränsas genom återkommande juridiska processer som stoppar viltförvaltningen. Det finns även en överhängande risk för att de föreslagna ändringarna kan komma att sprida sig till andra former av nyttjande av naturen som på något sätt innebär ökad dödlighet för vilt som omfattas av direktiven. Detta framgår även ur promemorian " *Skyddet ska bl.a. innebära förbud mot att avsiktligt döda eller fånga sådana fåglar oavsett vilken metod som används (artikel 5 a)*". Därmed är risken överhängande att t.ex. olika jordbruks- och skogsbruksmetoder samt infrastruktursatsningar, i ännu högre grad än vad som redan är fallet, kan komma att kunna överklagas i framtiden, om de kan misstänkas leda till dödande av ovannämnda arter. I slutändan innebär detta en begränsning av äganderätten och den därmed förbundna rådigheten. Denna rådighet, i areella sammanhang även kallat brukarrätt, utgör grunden för det företagande som förbundets medlemmar bedriver. Begränsas rådigheten så begränsas även företagandet vilket kommer att leda till sämre förutsättningar för landsbygdsföretagande, färre arbetstillfällen och lägre sysselsättningsgrad på landsbygden.

Specifika kommentarer

1. En förvaltningsrätt överprövar beslut om jakt efter de fem stora rovdjuren

Förbundet ställer sig positivt till förslaget att Luleå förvaltningsrätt ska hantera alla överklagningar relaterade till stora rovdjur. Det finns behov av en mer enhetlig syn på hur skydds- och licensjakt på stora rovdjur ska hanteras av domstolarna. Det är dock negativt att Naturvårdsverket inte längre utgör en överklagandeinstans i.o.m. att viktig sakkunskap därmed riskerar gå förlorad. Naturvårdsverket har fått en tydligare roll genom sin viltförvaltningsstrategi och myndighetens sakkunskap måste tas tillvara i de juridiska prövningarna. Förbundet finner det även överraskande att bedömandet av arters bevarandestatus uppges vara en orsak till att det ska finnas en förvaltningsrätt som prövar alla frågor. Bedömningen av bevarandestatus ska, som idag, utföras av relevanta forskningsinstitut baserat på biologisk fakta och ska inte bedömas av jurister i en domstol.

Förbundet ställer sig dock mycket tveksamt till överklaganden av skyddsjakt och ser ett behov av att utreda frågan. Möjligheten att överklaga beslut om skyddsjakt på en enskild individ av stora rovdjur kan mycket sällan motiveras med att en sådan jakt skulle utgöra ett hot mot populationens bevarandestatus. Däremot kan en individ av stora rovdjur utgöra ett mycket reellt hot mot en enskild näringsidkares ekonomi. Möjligheten att överklaga enskilda skyddsjaktsbeslut har i praktiken kommit att begränsa dess betydelse som ett instrument för att skydda enskilda näringsidkares boskap mot rovdjursattacker. Det är inte rimligt och här måste det införas ett bättre fungerande system för att skyddsjakterna ska fungera. En utökad möjlighet att överklaga beslut är ett steg i fel riktning.

2. Domstolsprövning av beslut om jakt efter andra djur än de fem stora rovdjuren

Förbundet vill här hänvisa till ovan givna kommentarer angående behovet av att särskilja på jakt som sker på arter i bilaga IV och bilaga V i habitatdirektivet samt behovet av särskilja på

jakt som baseras på paragraf 7 eller 9 i fågeldirektivet. Direktiven har skapat en distinkt skillnad i förvaltning och jakt beroende på vilken bilaga respektive art befinner sig i samt vilken paragraf som används för förvaltningen. Med promemorians förslag försvinner den skillnaden vilket i praktiken innebär att förvaltning av talrika arter klumpas ihop med hotade arter.

Konsekvenser

I promemorian påpekas att antalet överklagningar minskat när det gäller stora rovdjur. Det görs även bedömningen att förslaget kommer att leda till marginellt ökade ärenden vid domstolarna. Förbundet anser att detta är en grov underskattning av den potentiella ökningen av överklagningar som kan uppstå pga de föreslagna ändringarna. Förslaget innebär kraftigt utökade överklagningsmöjligheter när det gäller småviltsjakt. Småviltsjakten är betydligt större i sin omfattning än jakt på stora rovdjur och det förväntade antalet överklagningar ska ställas i relation till jaktens omfattning. Konsekvensdelen saknar därtill en kvalitativ bedömning. En inställd skydds jakt kan innebära omfattande kostnader för en näringsidkare. Detta måste beaktas. Därtill bör även konsekvenser i form av minskad förutsägbarhet och långsiktighet i förvaltningen samt förlust i förtroende för förvaltningssystemet beaktas.

Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn
Generalsekreterare

Erik Du Rietz
Ordförande jaktkommittén